

der imidlertid at tilstaae, at jeg ikke, saavidt jeg har kunnet bedømme efter den første Gjenemlæsning af Budgettet, har fundet saadanne Unviagtigheders Antal stort; hvor mange de ere, vil naturligviis først kunne vise sig ved en grundigere Drøftelse, der vil finde Sted i Comiteen.

Jeg tillader mig nu at gaae over til nogle Bemærkninger angaaende det Reelle. Jeg skal da først henlede Opmærksomheden paa en Post, som findes meget udbredt i vore Budgetter, det er de saakaldte separate Fonds. De separate Fonds ere saadanne Capitaler, som ere henlagte til særegne Stats-Diemeds Opnaaelse, og de skrive sig fra en Tid, da der saa godt som ingen Finansskasse var i Riget, men, naar Kongen vilde lønne en Embedsmand, da anviste han ham et Lehn, og naar han vilde grundlægge et Institut, da enten anviste han dette visse Indtægter af Jordbøgerne eller af Tolbintraderne o. s. v.; derved kom altsaa Statens Finantser til at bestaae af en Samling Instituter, der vare i meget høi Grad uafhængige af hinanden. Naar en året Deputeret forleden Dag sammenlignede Statens Finantser med en dyrisk Organisme, hvor der fra et Hjerte udstrømmer Næringsvædske gjennem alle Dele af Organismen, da kan denne Lignelse paa ingen Maade gjælde om det daværende Finantsvæsen; thi det var snarere at sammenligne med en Plante-Organisme, hvori der er et særegent Kredsløb i enhver enkelt Deel; men senere forandrede dette sig, idet man er kommen til at indsee, at der paa denne Maade bortkastedes en stor Mængde Penge, som bedre kunde have været anvendte, og at den Concentration af Kræfterne, som er nødvendig, naar Statens Formaal skal opnaaes, kun ved en samlet Finantsbestyrelse kan bringes tilveie. Man har derfor centraliseret og indbraget disse separate Fonds efter bedste Evne, men derved, at de have bestaaet saalænge, har der udviklet sig hos de Medlemmer af Embedsstanden, som havde med dem at gjøre, en særlig Forkjærlighed for dem, og de have nodigt givet Slip paa dem; derfor holdt det ofte meget haardt at faae dem indbragne. Det sidste store Slag i denne Retning fik i Kong Christian den 8des første Regje-

ningsaar. Kongen, som vel indsaae det Vigtige i at inddrage dem, udstedte skarpe Befalinger i denne Retning; men han blev kun ufuldstændigt adlydt, og saaledes er det skeet, at vi endnu have staaende paa vort Budget en stor Mængde saadanne separate Fonds. Disse, mine Herrer, maae vi naturligviis tænke os deelte i 2 Klasser; der er en Klasse, som er grundlagt ved private Bidrag og Sammenstrib i et bestemt Diemed, og som kun er underlagt Statens Overtillsyn; saadanne separate Fonds kunne i Almindelighed ikke paa nogen Maade indbrages med Reifærdighed, det vilde baade være urigtigt og uflogt; men der ere andre separate Fonds, som i det Væsentlige ere grundlagte ved kongelige Donationer, ved Gaver fra Statens Side, og som ere vedligeholdte ved Statens aarlige Tilskud. Saadanne separate Fonds kunde der derimod blive et større Spørgsmaal om at inddrage, og det maa vistnok i det Hele ansees for at være hensigtsmæssigt, at det skeer, naar det kun kan skee.

Gaae vi nærmere over til at betragte disse Fonds, saaledes som de findes paa det foreliggende Budget, da finde vi, at de paa Budgettet ere behandlede meget forffjelligt. Der er en Afdeling af dem, som kun er nævnt og anført med et Overslag over deres Indtægter og Udgifter aldeles summarisk uden nogensomhelst nærmere Bestemmelse, og som aldeles ligge udenfor det egentlige Budget. Derpaa kunne De finde Exempler i flere af de Fonds, som staae paa sidste Side i Krigsministeriets og Marineministeriets Budgetter. Til den samme Klasse, som er opsørt aldeles udenfor Budgettet, maa jeg endnu henregne et Par, som aldeles ikke ere nævnte. Vi have saaledes for Ex. et Fond, Indkvarteringsfondet, der kun i Indenrigsministeriets Budget leilighedsviis omtales i en Note; men hvor og under hvis Bestyrelse dette er, hvor store dets Indtægter og Udgifter ere, det faaer man aldeles ikke at vide. Der ere andre Fonds, som for Ex. henhøre til Ordens-Capitlet; disse ere aldeles ikke omtalte med et eneste Ord i Budgettet, idetmindste har jeg ikke kunnet finde dem. Det er meget betydelige Fonds, og jeg troer, at man maa sige, at Rigsdagen har en bestemt Opfordring til at gjøre sig bekendt med, hvilke